

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

21.05.2021

Vår ref:

2020/3820

Deres dato:

24.03.2021

Deres ref:

21/645

Storfjord kommune
Oldersletta 1
9046 OTEREN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anders Tandberg, 78 95 03 34

Statsforvalterens uttalelse til varsel om oppstart - forskrift om snøskuterløyper i Storfjord kommune - nye sammenbindingsløyper

Vi viser til brev fra Storfjord kommune datert 24. mars 2021. Kommunen har her varslet oppstart av prosess med å fastsette forskrift om snøskuterløyper for nye «sammenbindingsløyper». Kommunen har en parallell forskriftsprosess for de eksisterende snøskuterløypene.

Forskriften vil hjemles i motorferdselloven § 4a andre ledd og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 4a (heretter *nasjonal forskrift* eller *nf. § 4a*).

Kommunens høring

Storfjord kommune ber om innspill til følgende nye sammenbindingsløyper:

- Sammenbinding mellom Parasløypa og Målselv kommune gjennom Čorrovággi til Reiersdalen
- Sammenbinding mellom Oteren (Mortendalsløypa) og Hatteng (Kitdalsløypa)
- Løype til drivstoffpumpe Skibotn (Apaja eller Skibotn sentrum)
- Løype fra Helligskogen Fjellstue til Skibotnløypa
- Løype til fjorden/sjø ved Hatteng/Oteren
- Omlegging av Kitdalsløypa fra Sørtdalen til Midterdalen
- Omlegging av Sammenbindingsløypa mellom Veltvannet og Skibotnløypa
- Omlegging av Skibotnløypa til østsiden av Skibotndalen fra Olderbakken til Brennfjell

Statsforvalterens uttalelse til varsel om oppstart

Generelt om vår uttalelse

Kommunen har ikke lagt ved kart over de løyper det nå varsles oppstart for. Disse fremgår heller ikke av kommunens kartløsning på kommunekart.com. Dette er en svakhet som medfører at vi ikke tar stilling til de konkrete løypene på nåværende tidspunkt. Denne uttalelsen vil derfor være generell veiledning til kommunen. Vi ber kommunen ta kontakt dersom den ønsker konkrete tilbakemeldinger til enkeltløyper/diskutere problemstillinger før forslag til forskrift sendes på høring.

Samordning av forskriftsprosessene

Statsforvalteren mener prinsipielt sett at det er uheldig at kommunen har flere parallelle prosesser for snøskuterløyper i kommunen. Dette påpeker også NINA i sin evaluering av prosesser etter nf. § 4a, Rapport 1887: *Løyper for rekreasjonskjøring med snøskuter*. Det er avgjørende at kommunen

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

vrderer de samlede virkningene løypene har for de hensyn kommunen plikter å ivareta etter nf. § 4a. Flere parallelle prosesser kan også gjøre det utfordrende for berørte parter å medvirke i saken.

Vi forventer derfor Storfjord kommune ser de ulike forskriftsprosessene i sammenheng, da særlig når virkninger av forslaget – og samlet belastning av disse - skal vurderes.

Løyper til kommunegrense/riksgrense

Sammenbindingsløypene som kommunen nå skal utrede er del av at foreslått, interkommunalt løypenett fra Bardu, via Målselv, til Storfjord og videre inn på det finske og svenske løypenettet. Dette kan påvirke trafikken inn på finsk og svensk side av riksgrensen. Merk at influensområder fra en løype tett inntil – eller til – kommunegrense/riksgrense kan få negative konsekvenser inn i nabokommune/stat. Dette, og økt ferdselsfrekvens i løypene, bør kommunen være bevisst på i det videre. Kommunen bør derfor involvere nabokommuner og svenske- og finske myndigheter på lokalt og regionalt nivå samt i den videre prosessen.

***

I det videre følger generell veiledning om krav til prosess- og utredning i nf. § 4a samt Statsforvalterens anbefalinger om hvordan dette bør utføres. Veiledningen tilsvarer den kommunen har mottatt i våre uttalelser ifm. foregående/parallelle forskriftsprosesser.

Generell veiledning om krav og anbefalinger til prosess og utredning

Rammer for forskriftsarbeidet

Nasjonal forskrift § 4a angir hvilke krav som stilles til kommunens saksbehandling og hvilke hensyn som skal tas ved fastsetting av snøskuterløyper (utredningskrav). Forvaltningslovens kapittel VII gjelder for kommunens utarbeidelse og fastsettelse av snøskuterløyper. Videre skal forslag til snøskuterløyper sendes på høring som beskrevet i plan- og bygningsloven § 11-14. Statsforvalteren er klageinstans for kommunens vedtak jf. nasjonal forskrift § 4a og høringspart i saken jf. forvaltningsloven § 37.

Hvor finner kommunen veiledning?

Miljødirektoratet har gitt god veiledning om etablering av snøskuterløyper på sine hjemmesider under «Fastsetting av snøskuterløyper». Vi ber kommunen bruke denne veiledningen aktivt i den kommende prosessen. Miljødirektoratet har laget flere veiledningsbrev med presiseringer knyttet til utredningskravene. Klima- og miljødepartementet har i sine merknader til nf. § 4a forutsatt at kommunen benytter disse. Brevene ligger temavis under fanen «Hensyn som skal tas når løyper fastsettes» på direktoratets hjemmesider.

I merknadene til nasjonal forskrift § 4a har Klima- og miljødepartementet utdypes kravene i § 4a. Dette er en viktig kilde til veiledning. Merknadene finner dere nederst i selve forskriftsteksten.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at veiledningen og merknadene fra Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet er førende for hvordan prosess og utredningskravene i nf. § 4a skal forstås.

Utredningen

Kommunen må i utredningen synliggjøre sine vurderer av hvordan hensynene i nasjonal forskrift § 4a er ivarettatt. Dette for å oppfylle kravet til utredning og vurderinger i forvaltningsloven § 37 og nasjonal forskrift § 4a.

Forslag til forskrift består av to juridisk bindende deler – bestemmelser og løypekart. Disse skal sendes sammen med kommuns vurderinger når forslag til forskrift sendes på høring.

I møter med kommunene om disse løyfeforskriftene opplever vi ofte at kommunene har foretatt gode vurderinger av det enkelte utredningstema, men at disse i begrenset grad har blitt skriftliggjort i utredningen. Dersom vurderingene ikke skriftliggjøres kan dette lede til brudd på utredningsplikten i fvl. § 37 og de utredningskrav som følger av nf. § 4a. Vi ber kommunen merke seg dette.

Begrensningene i adgang til å fastsette snøskuterløyper

Nasjonal forskrift § 4a angir en rekke begrensninger (jf. «skal ikke») i adgangen til å fastsette løyper:

- Snøskuterløyper skal ikke legges i verneområder eller foreslåtte verneområder
- Snøskuterløyper skal ikke legges i nasjonale villreinområder – **ikke aktuelt**
- Snøskuterløyper skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften
- Snøskuterløyper skal ikke kreve terrenginngrep

Hensynsreglene i nasjonal forskrift § 4a

Nasjonal forskrift § 4a femte ledd inneholder en rekke hensynsregler (jf. «bør ikke») om forhold som kommunen plikter å utrede og ivareta.

Vi vil gi veiledning om hensynene i nf. § 4a i det følgende:

Verneområder

I nasjonal forskrift § 4a fjerde ledd er det et forbud mot å legge løyper i verneområder eller foreslåtte verneområder. Unntaket er der verneforskriften åpner for dette. Dette vil være tilfellet for de eksisterende løypene (fastsatt av Statsforvalteren) der disse går i verneområder. Kommunen må derfor se hen til den enkelte verneforskrift for å klargjøre hvilket mulighetsrom den har. Verneforskriftene ligger på lovdata.no. Som oftest spesifiseres en trase som unntak i verneforskriften. Andre verneforskrifter åpner for at kjøring på snødekt mark reguleres etter motorferdselloven.

Reindrift

Reindriften er en arealavhengig næring. Naturforhold og reinens behov varierer gjennom året, og dette gjør det nødvendig å flytte reinen mellom ulike beiteområder i de ulike deler av beitesesongen. Reindriften arealer er reindriften viktigste ressurs, og i henhold til reindriftenloven § 1 er det et nasjonalt ansvar å sikre reindriften arealer. Dette ansvaret påhviler både innehavere av reindriften retten, øvrige rettighetshavere og offentlige myndigheter.

Det er et absolutt krav at løypene ikke skal være til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften» jf. nf. § 4a fjerde ledd. Løyper i «særverdi og minimumsområder» vil normalt være å anse for å være til «vesentlig skade eller ulempe» jf. Klima- og miljødepartementets merknader til nf. § 4a.

Vi viser her til Klima- og miljødepartementets merknader:

«Løyper som virker inn på reindriften særverdiområder og minimumsområder vil normalt anses for å være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Med særverdiområder menes flyttelei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall. Kommunene skal spesielt ta hensyn til viktige vinterbeiteområder.»

Reindriften er dermed gitt et sterkt rettsvern gjennom nasjonal forskrift § 4a. Terskelen for å etablere løyper i særverdi- eller minimumsområder er høy. Om det foreslås løyper i særverdi- eller

minimumsområder må kommunen sannsynliggjøre hvorvidt disse er til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften». Kommunen skal også vurdere om samlet belastning av skuterløyper i kommunen fører til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Samlet vurdering kan gjøres distriktvis.

I utredningen må kommunen synliggjøre om den enkelte løype berører «særverdi eller minimumsområder». Videre må det vurderes hvorvidt løyper i «særverdi eller minimumsområder» medfører «vesentlig skade eller ulempe» for reindriften. Hvorvidt løyper i særverdi eller minimumsområder er til vesentlig skade eller ulempe for reindriften, vil være en skjønnsmessig vurdering. **Det må her legges vekt på reinbeitedistriktenes egne tilbakemeldinger i høringsuttalelser og særmøter.** Om det kan fastsettes avbøtende tiltak som gjør at løyper i «særverdi eller minimumsområder» ikke medfører «vesentlig skade eller ulempe», vil være et sentralt spørsmål å diskutere med reindriften. Kommunen skal også vurdere samlet belastning for det enkelte distrikt eller siida. Denne vurderingen kan gjøres innledningsvis i utredningen.

Alle vurderinger må gjøres skriftlig med henvisning til hvor kunnskapsgrunnlaget er hentet fra (reindriftskart, uttalelser fra reindriften, referat fra møte med reindriften mv.).

Kart over reindriften arealbruk ligger på [NIBIO Kilden](#). Det må tas forbehold om at reinbeitedistriktenes planer og arealkart ikke er oppdaterte. Arealbrukskartene er dessuten laget på stor romlig skala og tar ikke høyde for mellomårsvariasjoner i beitebruk. Det er viktig å være bevisst på at reindriften arealbruk ikke er statisk, og at endringer i beitetilgang, snøforhold med videre kan medføre store endringer i arealbruk i enkelte år eller over tid. Kommunen må derfor se hen til reindriftnæringens innspill i høringsprosessen. Det er avgjørende at kommunen går i dialog med det enkelte distrikt og siida for å få avklart arealbruk og potensielle konflikter med foreslått løypenett.

Vi forutsetter at kommunen innarbeider bestemmelse om at kommunen selv kan stenge løyper av hensyn til reindriften eller andre forhold som gjør dette nødvendig. Til nå har denne myndigheten ligget hos Statsforvalteren jf. nasjonal forskrift § 9. I bestemmelsene bør det innarbeides avbøtende tiltak som tidspunkt for åpning og stenging av løyper i overenskomst med berørte reindriftsinteresser.

Bestemmelser om åpnings- og stengingstidspunkter kan også være aktuelle avbøtende tiltak i noen områder. Tidligere stenging være aktuelt i kalvingsområder, utsatt åpning kan være aktuelt i høst-tidlig vinterbeiter, og flytteleier. Det må synliggjøres i vurderingene hvorvidt avbøtende tiltak vil bidra til at skuterløypene ikke virker inn på særverdi- og minimumsområdenes funksjon.

Miljødirektoratet har laget en veileder «[Planlegging av snøskuterløyper og hensynet til reindriften](#)» datert 20. oktober 2017. Veilederen er oversendt kommunen og vi ber om at denne benyttes i det videre arbeidet.

I veilederen anbefales det at kommunen avholder arbeidsmøter med alle berørte reinbeitedistrikt. I et slikt møte vil en kunne få klarhet i reindriften arealbruk, hvordan reindriften opplever eksisterende løyper, om det er områder det ikke bør være løyper og om det kan fastsettes avbøtende tiltak for å redusere konfliktnivået (egnete datoer for åpning/stenging av løypene, bestemmelse om at kommunen skal stenge løyper etter anmodning fra reindriften, avlastningsløyper). Det er viktig at kommunen skriver protokoll fra møtet. Protokollen vil da kunne være et viktig bidrag til kommunens vurdering av løypeforslagets konsekvenser for reindriftsinteressene.

Støy

Kommunen skal ta «*særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet*» jf. nasjonal forskrift § 4a. Kommunen må derfor gjøre konkrete vurderinger av hvilke konsekvenser støy vil ha for friluftslivet, samt bolig- og hytteområder som berøres av de løypetraséene som skal utredes.

Miljødirektoratet har utarbeidet en [støyveileder av 10. januar 2018](#) skal brukes ved utredning av støy fra snøskuterløyper. Dette er en revidert versjon og ligger på Miljødirektoratets hjemmesider. Veilederen legger opp til en sjablongmessig kartlegging av om foreslåtte løyper berører friluftsområder kartlagt som viktige eller svært viktige, eller om støyømfintlig bebyggelse som boliger og hytter kommer innenfor støysonene.

Miljødirektoratet har i støyveilederen lagt opp til at kommunene skal tegne inn en buffer på 450 m rundt svært viktige og viktige friluftsområder og 60 m rundt boliger, hytter- og annen støyømfintlig bebyggelse, evt. buffer på 450 m/60 m fra løypas rastegrense (eks. f.o.m. 300 m fra løypa dersom maksimal rastegrense, altså 750 m/360 m). Dette kan gjøres enkelt ved hjelp av «buffer»-funksjon i GIS-verktøy slik som QGIS (gratis). Dersom løypene faller utenfor disse bufferne, er det ikke behov for ytterligere støyvurderinger. Faller de innenfor, skal det gjøres konkrete støyvurderinger gjennom supplerende støyberegninger og/eller konkret vurdering av de faktiske konsekvenser støyen vil medføre.

Noen generelle prinsipper som kommunen må tenke på ved vurdering av støy:

- Kjøring over islagte vann kan generere støy som bærer langt.
- Lyd bærer lenger i åpent terreng enn i tett skog.
- Lyd bærer langt dersom snøskuterløypen ligger på en eksponert rygg, i en dal med lite støyskjermingen oppover, eller hvis det er et dalsøkk mellom løypen og mottaker.
- Bratte bakker med behov for kraftig gasspådrag kan føre til høye støynivåer – som igjen kan føre til økt rekkevidde av støy.
- Variabel kjøring med svingende hastighet kan gi mye lyd.

Avbøtende tiltak for å redusere støypåvirkning vil eksempelvis kunne være:

- Tidsbegrensning for bruk av løypene
- Stenging av løypene på typiske utfarhelger der det vil bli konflikt med friluftslivet
- Nedsatt hastighet i deler av løypa.

Husk imidlertid at det skal være mulig for kontrollmyndighetene (Politi og Statens naturoppsyn) å føre oppsyn med løypeforskriften bestemmelser. Kommunen må derfor gå i dialog med disse for å vurdere om eks. nedsatt fartsgrense i det hele tatt er hensiktsmessig i vanskelig kontrollerbare områder dersom oppsyn ikke er gjennomførbart. Husk også at hastighetsbegrensning ned mot 20-30 km/t over lengre avstander vil kunne være problematisk med tanke på snøskuterens kjølesystem. Dette gjelder spesielt i områder med hardt underlag og lite løssnø (eks. vindeksponerte, åpne områder hvor det dannes fokkskare).

Friluftsliv

Hensyn til friluftslivet er i § 4a ilagt spesielt stor vekt ved etablering av snøskuterløyper. Med friluftsliv menes her tradisjonelt, ikke-motorisert friluftsliv og skal være den samme som i Meld. St. 18 (2015-2016) om friluftsliv. I tillegg bør kommunen holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder fri for motorferdsel.

Kommunen skal før forslag om løyper sendes på høring, ha kartlagt og verdsatt friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige

friluftslivsområder i kommunen, jf. § 4a sjette ledd. Friluftslivskartleggingen skal legges ved høringen og innrapporteres til Miljødirektoratet for publisering i Naturbase.

I brevet fra Miljødirektoratet av 22. sept. 2017 anbefales det at kommunen venter med forskriftsprosessen til den har kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder.

Friluftslivskartleggingen skal følge metodikken i [Håndbok M98-2013](#) fra Miljødirektoratet jf. lovkommentarene til § 4a fra Klima- og miljødepartementet. Det er et nasjonalt mål at alle landets kommuner skal ha kartlagt og verdsatt sine friluftslivsområder.

Vi anbefaler at kommunen gjennomfører kartlegging av hele kommunen når den først er i gang med dette arbeidet, selv om dette ikke er påkrevd. Dette er særlig viktig dersom løyper legges i viktige eller svært viktige friluftsområder. Her vil kommunen måtte ta stilling til om det finnes tilstrekkelig med friluftsområder av samme kvalitet andre steder i kommunen. Dersom kommunen allikevel legger løyper i disse områdene, stilles det skjerpede krav til begrunnelse før vedtak kan fattes.

Det som er påkrevd er at kommunen kartlegger og verdsetter friluftslivsområder i løypenes influensområde. Det er vinterbruken som er av interesse, altså bruken i den tiden løypene er tenkt åpne for ferdsel. Enkelte friluftslivsområder, særlig i Finnmark og Nord-Troms, er betinget adkomst ved bruk av motorkjøretøy. Dette kan eksempelvis være fiskevann hvor man kjører etter løype nært til eller ut på vannet, for så å få videre på ski. Alternativt at man går på ski langs skuterløyper grunnet manglende bæreevne i snøen utenfor løypene. Dette er noe kommunen bør beskrive i egenskapstabellen til disse friluftslivsområdene ifm. kartlegging og verdsetting etter M98-2013.

Vi ber om at kommunen legger vekt på innspill fra Troms og Finnmark fylkeskommune som ansvarlig myndighet på friluftslivsområdet, samt innspill fra berørte brukergrupper, miljø- og friluftslivsorganisasjoner.

Naturmangfold

Snøskuterløyper er en kilde til forstyrrelser på dyrelivet, og kan med være til stor skade og ulempe for truet naturmangfold. Kommunen plikter derfor å utrede virkningene løypene kan ha for naturmangfoldet i løypenes influensområde. Miljødirektoratet har her presisert at plikten til å ta hensyn til naturmangfoldet må anses som brutt dersom løypene med tilhørende resting legges for nær hekkeplasser, hi, spillplasser eller liknende, slik at det er fare for at hekking- og yngling oppgis, eller gjennom særlig sårbare eller truede botaniske forekomster der skader på vegetasjon eller markdekke kan oppstå ved tynt snødekke.

Miljødirektoratet har utarbeidet en [veileder av 7. januar 2016](#) (revidert 27. april 2016) med minimumsavstander for influens for en rekke truede- og sårbare viltarter. Denne ligger på Miljødirektoratets hjemmesider. Husk at dette er absolutte minimumsavstander, og at forstyrrelser øker avhengig av topografi og gjentatte forstyrrelser. For eksempel fjellrevhi, som i veilederen har en minimumsavstand til yngleplass på 300 m, anbefaler vi 1000 m som avstand til løyper dersom hiet ligger i åpent, eksponert terreng. Husk også at det for særlig truede arter er gitt et særlig vern av artens økologiske funksjonsområde (leveområde) jf. naturmangfoldloven § 5.

Kommunen er jf. naturmangfoldloven (nml) § 7 pålagt å synliggjøre sine vurderinger av de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12. Se veileder fra Klima- og miljødepartementet til [naturmangfoldloven kapittel II](#). Det må innhentes kunnskap om hvilke arter som befinner seg i området, og hvilken virkning løyper kan ha på de nevnte artene. Her må kommunen også benytte lokalkunnskap, da det for flere arter er mangelfulle kartlegginger i offentlige databaser.

Husk at artsinformasjon i kart er unntatt offentligheten jf. offentleglova § 24 for en del arter som anses som [sensitive](#). Vurdering av konsekvenser for disse artene må med i vurdering etter nml § 8-12 dersom kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml § 8 og fvl § 37 skal være oppfylt. Kommunen må her kontakte Statsforvalterens miljøavdeling for å få tilgang til disse dataene gjennom en egen portal til [naturbase sensitive artsdata](#). Funnene kan eks. presenteres i utredningen som «løypa ligger innenfor minsteavstand for sensitiv art unntatt offentligheten» og/eller i et vedlegg til utredningen som er unntatt offentligheten.

Risiko og sårbarhet – sikkerhet for dem som kjører og andre

Vi vil understreke den plikt kommunen har til å ivareta at skade og ulempe ikke forekommer som følge av ferdsel på lovlige, offentlige løyper og vann. Dette følger av nasjonal forskrift § 1. Dette ansvaret kan ikke pålegges den enkelte fører ut over aktsomhetsplikten i motorferdsellovens § 8.

Før kommunen vedtar forskriften må den vurdere sikkerhet i løypene, da spesielt skredfare og om det er sikker is på vassdrag og de vannene det gis adgang til rasting på. Kommunen må kartlegge hvor det eventuelt er usikker is, slik som i inn- og utos. Her må kommunen tenke på at særlig lavereliggende vann og vassdrag vil bli påvirket av et endret og varmere klima.

Løypene bør ikke legges i skredutsatte områder eller bratt terreng (> 30 grader). Kommunen bør benytte kartlagene fra NVE/NGI for utløpsområder for skred/«bratthet snøskred (grader)» i karttjenesten NVE Atlas. Kommunen bør - og plikter å - unngå at løypene legges i et terreng som vil medføre fare for de som kjører og andre.

Enkelte terreng som er markert i kart som utløpsområder for skred kan være relativt trygge under normale forhold, men være utsatte under særlige dårlige og ustabile forhold. Dersom løyper unntaksvis legges slik at de krysser steder som kan være skredutsatte under særlig ustabile forhold, kan det være behov for å gjøre snøskuterførere oppmerksom på dette ved å overvåke og varsle, stenge, skilte eller ved å gi generelle advarsler.

Kommunene bør involvere personer med snøskredfaglig kompetanse for å vurdere skredsikkerheten for foreslåtte løyper.

Kommunen må også ta hensyn til andre lokale forhold som kan representere en fare ved skuterkjøring, for eksempel små brattheng og kløfter, usikker is, vertikal- og horisontal kurvatur, siktforhold, værforhold, påkjøringsfarlige objekter. Dersom kommunen åpner for at løyper skal gå over vann eller vassdrag, eller om det skal åpnes for rasting på vann, må det gjøres vurderinger av om det her er sikker is å ferdes på. Særlig utsatte områder vil her være regulerte vann, inn- og utoser, hvor råker medfører sikkerhetsrisiko for skuterførerne. Tidspunkt for isgang må også vurderes.

I bestemmelsene til forskriften bør det fremgå hvordan områder med eks. usikker is eller rasfare skal merkes og hvordan kommunen skal innhente og bekjentgjøre denne informasjonen.

Kommunen påtar seg et stort ansvar når løyper legges over vann- og vassdrag og i områder hvor skredfare kan forekomme. Kommunen må derfor synliggjøre i utredningen hvordan risikovurderinger skal gjennomføres i praksis og hvilke behov for rutiner som trengs mtp. drift av løypenetten. Som eksempel viser vi her til de utfordringer Målselv kommune hadde vinteren 2019

med åpning og stenging av løyper av hensyn til sikkerhet. **Dersom dette ikke gjøres, vil det være et brudd på kravet til saksopplysning i forvaltningsloven § 37.**

Utredning av løypenes influensområde

Kommunene skal utrede virkningene løypene har for friluftsliv, reindrift og naturmangfold i influensområdet jf. nf. § 4a sjette ledd. Med influensområdet menes området som blir påvirket av at snøskuterløyper etableres, for eksempel det området som blir påvirket av støy. Det er ikke bare virkningene på reindrift, friluftsliv og naturmangfold i *selve* snøskuterløypene som i denne sammenhengen er relevant, men også virkninger for områder utenfor løypene som blir berørt. I beregningen av influensområde må det ta høyde for rastegrense.

Bolig- og hytteområder

Kommunen må ta hensyn til bolig- og hytteområder ut fra hensynet til sikkerhet, støy og forstyrrelser.

Løyper over innmark og i sentrumsområder

Motorferdsellovens virkeområde er utmark, slik dette defineres i motorferdselloven § 2:

Med utmark menes udyrket mark som etter lov om friluftslivet § 1 a første ledd ikke regnes som innmark eller like med innmark. Setervoll, hustomt, engslått, kulturbeite og skogplantefelt som ligger i utmark, regnes i denne lov like med utmark.

I en del tilfeller kan det i tillegg være behov for at deler av løyper legges over innmark, eksempelvis ved løypestart.

Miljødirektoratet har konkret tatt stilling til denne problemstillingen på miljokommune.no under «spørsmål-og-svar» pkt. 9.12. Direktoratet finner det hensiktsmessig at også løyper som går over innmark vises i løypekartet og vurderes i utredningen, selv om motorferdselsloven ikke kan brukes som hjemmelsgrunnlag for disse løypene.

Når det gjelder løyper inn i bebygde områder/sentrumsområder, så er dette heller ikke utmark. Miljødirektoratet poengterer at det muligens kan hjemles slike løyper i plan- og bygningsloven, men at det kan være begrensninger i andre lover slik som vegloven, vegtrafikkloven, naboloven og plan- og bygningsloven.

Statsforvalteren er i utgangpunktet imot at det legges løyper i eller tett inntil bebygde arealer da dette kan medføre støyplager og sikkerhetsrisiko, spesielt for myke trafikanter. Kommunen må kontakte Statens vegvesen særskilt vedrørende denne problemstillingen.

Landskap

Kommunen bør vurdere synligheten av løypene, og forsøke å unngå å legge disse på åskammer eller på annen måte unødig eksponert i landskapet. Lokaliseringen har her også innvirkning på løypas støypåvirkning på omkringliggende områder. Det er viktig at dette hensynet avveies mot hensynet til sikkerhet, da skredfare ofte er større nede i forsenkninger i terrenget.

Kulturminner- og kulturmiljø

Kommunen plikter å ta hensyn til kulturminner og kulturmiljø. Her er det henholdsvis Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune som er ansvarlige myndigheter.

Kommunekryssende løyper

Dersom kommunen planlegger sammenknytning med nabokommunenes løypenett, bør disse kontaktes på et tidlig stadium i prosessen. Statsforvalteren vil ikke akseptere løyper som ender blindt på kommunegrense uten at det er sammenknytningsmuligheter i nabokommunen, enten ved eksisterende eller planlagte løyper. Tilsvarende gjelder løyper som ender blindt på riksgrense. Dette grunnet faren for ulovlig kjøring inn i nabokommunen. Om nabokommunen ikke har kommet i gang med prosessen, bør det utarbeides en intensjonsavtale om sammenknytning av løyper i angitte områder.

Bestemmelser om rasting

Vi anbefaler at kommunen tar inn bestemmelse om rasting på islagte vann i løypeforskriften, dersom kommunen ønsker dette, fremfor å fastsette egen forskrift om rasting på islagte vann slik enkelte kommuner har gjort (Eks. Alta og Porsanger kommuner). Dette vil både være kostnadsbesparende og gi bedre grunnlag for å vurdere bl.a. samlet belastning av løyper/vann.

Rastesone på hver side av løypene må fastsettes i bestemmelsene. Om dette ikke gjøres, gjelder en rastegrense på 15 m til hver side av løypa. I Finnmark og Nord-Troms er det akseptert en rastesone inntil 300m i snaufjellet og på islagte vann. Departementet har åpnet for at «300 m-regelen» kan videreføres, gitt at den forskriftsfestes.

Ved utredning av støy, friluftsliv, naturmangfold, reindrift mv., må rasteavstanden legges til grunn ved beregning av influensområdet.

Bestemmelser i forskriften

Kommunen skal jf. § 4a andre ledd gi bestemmelser om kjørefart og kjøretider. Kommunen må her ta stilling til om det er tider på døgnet eller dager hvor det ikke skal være tillatt å kjøre. Det samme gjelder om det skal forbys å kjøre på tider av året..

Det kan eksempelvis være aktuelt å stenge enkelte løyper eller deler av enkelte løyper på visse tider av året av hensyn til rein og reindriften. Kommunen bør gi bestemmelser om at kjøring uansett ikke er tillatt før og etter fastsatte datoer. Det følger av nf. § 4a samt nasjonal forskrift § 9 at motorferdsel ikke er tillatt om våren etter 4. mai i Finnmark og Nord-Troms. Tidspunkt for åpning og stenging av løypene bør være et sentralt diskusjonstema i møter med berørte reinbeitedistrikt.

Grunneiersamtykke

Løypene kan ikke legges over privat grunn uten samtykke fra grunneier jf. § 4a sjuende ledd. Grunneiersamtykke fra grunneiere og festere må derfor innhentes før forskriften kan vedtas.

Kommunens rutiner for drift av løypenettet

Vi ber om at kommunen i utredningen beskriver de rutiner den har / skal få på plass for drift av løypenettet. Dette gjelder spesielt:

- inntaking av løypestikker etter endt sesong for å forhindre plastforsøpling
- dialog med reindriften ifm. stenging av snøskuterløyper
- undersøkelse av sikkerhetsmessig risiko i løypene (skred, isforhold, smeltesituasjon)

Med hilsen

Iris Rita Hallen (e.f.)
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Anders Tandberg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Norges vassdrags- og energidirektorat - Region Nord
Troms og Finnmark fylkeskommune
Samediggi / Sametinget